

УДК 528.4+332.3

Редька А.О., студент гр. 193М-22-1 ФАБЗУ

Наукові керівники: Рябчій В. А., доцент кафедри геодезії, Рябчій В. В., професор кафедри геодезії

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах сталого розвитку сільськогосподарський сектор України стоїть перед викликами екологічної стійкості та ефективного економічного використання земель сільськогосподарського призначення. Деградація земель [1], антропогенний тиск та зростаюча потреба в продовольчій безпеці визначають актуальність питань еколого-економічного обґрунтування використання цих ресурсів.

Таблиця 1

Розповсюдженість деградації ґрунтів в Україні

Деградаційні процеси	Частка від площі орних земель %
Втрата гумусу та поживних речовин	43
Переущільнення	39
Замулювання та кіркоутворення	38
Водна ерозія площинна	17
Підкислення	14
Заболочування	14
Забруднення радіонуклідами	11,1
Вітрова ерозія, втрата верхнього шару ґрунту	11
Забруднення важкими металами	8
Засолення, підлуження	4,1
Водна ерозія з яроутворенням	3
Побічна дія водної ерозії	3
Деформація земної поверхні вітром	0,35
Аридизація ґрунту	0,21

Дослідження підтверджують, що деградація земель унаслідок сільськогосподарської діяльності може призводити до зниження біологічної та економічної продуктивності. Природні та антропогенні фактори, такі як ерозія, хімічне забруднення, нерациональне використання ґрунтів, стають важливими аспектами екологічної стійкості. Сучасна українська сільськогосподарська діяльність, в контексті воєнних подій, накладає додатковий антропогенний слід на стан земель сільськогосподарського призначення.

Земельні ресурси України на сьогоднішній день зазнають впливу глобальних змін, зокрема внаслідок воєнних дій, що створює екологічні та економічні виклики. Структуризація видів деградації земель внаслідок воєнних дій визначається як актуальна проблема соціально-економічного характеру, що може призвести до голоду та вимушеної міграції.

На основі виокремлених факторів та викликів, основним завданням є розробка і впровадження механізмів контролю за станом сільськогосподарських земель, їх використанням та відновленням після антропогенного впливу. Зокрема, важливим є розвиток систем моніторингу та аналізу екологічного стану, що дозволить своєчасно реагувати на негативні процеси та запобігати їхньому подальшому поширенню.

Серед можливих заходів еколого-економічного обґрунтування використання земель сільськогосподарського призначення важливим є впровадження ефективних методів ресурсозбереження та використання сучасних технологій у сільському господарстві. Це включає в себе використання стійких до ерозії культур, удосконалення систем обробітку ґрунту, а також впровадження екологічно чистих методів захисту рослин.

З іншого боку, ефективні економічні інструменти, такі як стимулювання використання екологічно чистих технологій та відновлення ґрунтів, грають важливу роль у формуванні сталого сільськогосподарського сектору. Сприяння розвитку екологічно відповідальних підприємств та впровадження економічних інструментів, спрямованих на збереження природних ресурсів, є стратегічно важливими завданнями.

Завдяки цьому комплексному підходу, можна досягти балансу між екологічними та економічними інтересами у використанні земель сільськогосподарського призначення в Україні. Враховуючи потреби сьогодення та майбутніх поколінь, необхідно активно сприяти сталому розвитку аграрного сектора, що ґрунтується на принципах екологічної стійкості та економічної ефективності.

Такий підхід дозволить не лише підтримати екосистеми та забезпечити сталу продуктивність сільськогосподарських земель, але і зберегти природні ресурси для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14?find=1&text#Text>
2. СУЧАСНИЙ СТАН ҐРУНТОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ: ЯК БУТИ ДАЛІ? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://a7d.com.ua/agropoltika/50965-suchasnij-stan-gruntovih-resursv-ukrayini-jak-buti-dal.html#sel=71:3,105:2>